

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Pri[m]a: est [con]sideratio local[is] determi[n]at[i]o[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. de sacro euchar. De myste.

dicus egrotū salaret: et vt de p̄ctōre iusti ficaret. Ad hoc em̄ venit fili⁹ dei in mūn dū p̄ carnis assumptionē fact⁹ hō et filius hoīs sc̄z p̄gis: vt q̄reret p̄ doctrinā: et saluū faceret p̄ gr̄az qd̄ pierat p̄ culpā. Si uideam⁹ itaq̄ exēplo zachari d̄siderare ch̄i: sū: cruci arborē p̄ deuotionē ascendentes et statim approbabit ip̄e dñs desiderū no/strū et ad nos ueniet et apud nos māsiōne faciet: et ab hostib⁹ n̄ris et cōstis maluis nos defendet: et in eternā salutē tandē nos cū angelis accipiet. Si autē sic fiat aia tēplū dei: p̄fecto locus erit demonib⁹ terribilis.

Tertū est mysteriū obseruāde ueneratōis. vbi vidēdū quō loca deo dedicata sūt cū oīni ueneratōe frequētanda: vbi ad p̄ns notande sūt tres cōsiderationes.

Prima: est p̄sideratio local' determinatōis.
Secunda: est corpale dispositōis.
Tertia: est rōnalis inductōis.

Prima est cōsideratio local' determinatōis: vbi p̄siderādū ē q̄re oportet ēē aliq̄ loca determinata: dō specialit' dedicata: ad deū adorandū deputata: cū in ip̄e de⁹ vbiq̄ sit: nec cōphenditur loco. **Un̄. iij. Reg. viij. d̄ Salom̄.** Si celū et celi celoz te capere nō p̄nt: q̄nto magis dom⁹ hēs quā edificam⁹ tibi. **Horādū ē fm̄ Tho. ij. q. lxxxiij. q. sic d̄r Dam. in iij. li.** Ex duplici natura cōpositi sum⁹. s. intellectuāli et sensibili. **Et etiā deo duplicem adoratiōne debem⁹. s. spūālē q̄ p̄sistit in interiori motu aie: et corpale q̄ p̄sistit in exteriori corpis hūilitatiōe.** **Principal' autē est deuotio mētis interior: secundaria autē hūilitatiō exterior.** **Hēs autē interi⁹ app̄hēdit deū q̄si nō p̄phētus aliq̄ loco s̄z siḡ corpalia necesse ē fieri in loco determinato.** **Et iō loci determinatio nō requirit ad adoratiōne de necessitate: s̄z secundū quādā cōdecētiā sicut signa corpalia.** **Sic q̄ determinat' loc⁹ eligi ad adoratiōne nō p̄f eū q̄ adorat q̄si loco p̄cludat: s̄z p̄f ip̄ios adorates: q̄ spūālē deuotionē cōcipiūt ex feritate loci: sicut p̄z ex adoratiōe salomonis. **ij. Reg. viij. Hec ex Tho. vbi s̄. Tales autē loci deo dedicat' h̄z multa noīa q̄ p̄sideratio ad ip̄ius loci reuerentiā nos****

inducere debet. **P**rimo d̄r basilica. vt b̄r dis. xliij. **Nō oportet. Vbi d̄r archidyaconus q̄ basilica d̄r palatiū regis. Basilicos em̄ grece: latine d̄r rex. **Et basilica d̄r q̄ ber ecclesia q̄ est palatiū sumi regis. **De cūdo d̄r tēplū. **Et fm̄ archid. **Tēplū dicitur q̄si tectū amplū q̄ p̄p̄s ibi sub vnius recti amplitudine p̄tinet: et p̄pue templa sūt maiores ecclesie vel dicat' tēplū a p̄templādo: q̄ hoc ibi fieri d̄z. **Tertio dicit ecclesia vt p̄z de p̄se. dis. ij. c. **Ecclesia q̄ inter p̄raf collectio seu puocatio. **Vbi d̄r archidiacono. q̄ iō d̄r puocatio q̄ cōtinet p̄p̄m puocatiū a deo. **Vbi autē ueniebat populus iudeoz dicebat' et ad huc d̄r synagoga q̄ im̄p̄rat' p̄gregatio: q̄ ad p̄ba legis que aspa erāt et dura p̄p̄s ille velut grex pecorū timore p̄gregabat: s̄z in catholice: ad uenatio d̄r ecclesia. i. puocatio: q̄ amore spūi sc̄ri ad vna fidē et vnum p̄m̄iū futuri sc̄li vocat'. **Quarto d̄r tabernaculū: qd̄ est militare habitaculū. **P̄s. **T̄raibo in locū cū tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domū dei. i. ab ecclesia militate vsq̄ ad ecclesiam trū p̄hāre: q̄ em̄ militia est vita hoīs sup̄ terrā. **Et ecclesia vbi adunat' p̄p̄s multas nō habēs hic ciuitatē manere. d̄r apte tabernaculū. **Quinto d̄r dom⁹ d̄r vt p̄z. **Jo. ij. et **Matth. xij. **Et de re. et ve. sc̄toz. ca. **Domū dei. li. vj. **Un̄ et ij. **Paral. vj. post p̄structionē tēplū apparuit dñs salomoni nocte in tēplo et ait. **Audui orationē tuā: elegi locū istū mihi in locū sacrificij. **Et p̄z itaq̄ ex dicitis quomō reliq̄ determinatio loci ad deū adorādū s̄z nō solū facta est loci determinatio vt ponat' distinctio loci dedicati a loco nō dedicato: s̄z et requirit diuersitas localis determinatōis fm̄ diuersitate cōditōis adorantiū q̄ nō est cōueniēs laicos in ecclesia ēē cū sacerdotib⁹ et clericis deo seruētibus. **Un̄ clemēs papa de. p̄se. dis. ij. c. **Sacerdotū. **Sacerdotū alio p̄z clericoz ecclesijs seruientū: bonores a laicoz loco discrete apparere p̄uenit: quāob̄rē nulli laicoz liceat in eo loco vbi sacerdotes et reliqui clerici p̄sunt. (qd̄ p̄byteriū nūcupat) q̄n̄ missa celebrat' p̄sistere vt libere ac honorifice possint sacra officia exerceri. **Et extra de uita et bonestate clericoz. cap. j. sic dicit. **Et laici secus altare quādo sacra mysteria celebrā**

ordināde receptōis F. LXXXVI

tur stare vā sedere inter clericos nō presu-
mant: sed ps illa q̄ cancellis ab altari vñ
nidif carū psallētib⁹ pateat clericis: ad ad-
orandū sō z cōicandū laicis z feminis sic
mos ē pateat sanctū scōz. Hec ibi ex cō-
cilio magūtrino. Glo. aūc ibid⁹ dr. q̄ scrip-
sētōz p corp⁹ ecclie accipit siue p gre ma-
iori ecclie vbi stāt laici. Cōtra eos autē
q̄ volūt in ecclia residere in loco sublimio-
ri q̄ deceat ad statū suū: adducēdū esset
exēplū de phariseo z publicano: qd̄ habe-
tur Luce. xvij.

Secūda ē cōsideratio cor-

poralis dispositōis. Vbi cōsiderādū ē de
dispositōe corporis hūani in adorādo deū
in loco sibi dedicato. Est autē cōsiderāda
hūmō corporalis dispositio q̄ntum ad tria.
Primo q̄ntū ad aspectū locale: qz vīz i
ecclia adorātes aspiciam⁹ ad oriētē qd̄ fit
fm quādā p̄decētia triplici rōe. fm̄ p̄ am
li. iij. Primo vt patriā nostrā nos requi-
rere oñdam⁹. i. q̄ntū q̄ram⁹ ad paradīz re-
dire q̄ est p̄stitutus in oriente. vt leḡtur
Gen. ij. Nōram septuaginta interpretū. Se-
cūdo vt q̄ntū ad ch̄im crucifixū aspiciam⁹
q̄ crucifixus respiciebat ad occidētē: z ita
ad orientē adorāmus q̄ntū ad ip̄m respici-
entes. Tertio vt veniētē iudicē nos ex-
pectare mōstrēm⁹. Assūpt⁹ em̄ ad oriētē
sursūz ferebat. Ps. Qui ascēdit sup celoz
celi ad orientē. Et ita ip̄m apli adorāves
nir. Sic autē veniet quēadmodū vidistis
eū eūre in celū. vt dr̄ Act. ij. Secūdo q̄ntū
ad cultū reuerētiāle. Sic em̄ dr̄ Tho. ij. ij.
q. lxxij. Deū r̄ nō rōe sū: tñ rōe nostri-
etiā corp⁹: p̄l r̄ fuerit dēm⁹. Tū vt p̄ corpa-
les mor⁹ exatēm⁹ mētē n̄raz. Tū vt deū
fm vtrāqz naturā. i. corp⁹ z aiām honore-
mus. Tū qz naturale nob̄ vt p̄ sensibilia
ad intelligibilia p̄cedam⁹. Cōsistit autēz
hūmō reuerētia corporalis p̄cipue in trib⁹.
Primo in capite inclinatio: vt cū nōia-
tur iesus. Vñ de p̄se. ecclie. c. Decet. li. vj.
dr̄. Cōueniētēs in ecclia nomē illd̄ qd̄ est
sup de nomē vīz nomē dñi iesu exhibitōe
reuerētie sp̄ialis attollāt z ita flectāt ge-
nua qd̄ vel capitis inclinatio. prestēt. Hec
ibi. Hoc autē faciēdū ē in signū erubescētie
p̄ offēns n̄ris: sic publican⁹ faciebat Luce.
xvij. q̄ nō aūdebat oculos ad celū levare.
z p̄cutiebat. zc. Et sic q̄ntū aia ad modūz

pueri rēphēnsi erubescat p̄ntē sibi dño. Fi-
lia babilonis misa zc. Secūdo i corp⁹
incuruatiōe: sic in diuis officijs dr̄ Bla-
p̄ri z filio zc. Hūc vsū h̄z ecclia vt oēs cor-
pus incuruēt sicut cū capite q̄ntū i recog-
nitōez n̄re miserie vīz q̄ corp⁹ n̄m fēdū misē-
ria plenū ē z ad pctā p̄iōp̄tū nisi a deo tu-
uēt. Gen. vij. Sensus em̄ z cogitatioēs
hūani cordis in malū p̄na sūt. Et Job. x.
Demēto q̄ntū sic lutū feceris me. Ter-
tio in corp⁹ p̄stratiōe vel oīno corp⁹ p̄ster-
nēdo sup terraz vt q̄ntū in passiōe dr̄: em̄ sit
sp̄m. Vel saltē genua i terrā flectēdo vt cū
adoram⁹ corp⁹ ch̄i. Et h̄ facim⁹ in p̄stēta
z subiectōis z obediētie q̄ntū p̄fiteōtes nos
nub̄ eē ex nob̄ s̄ oia a deo recepisse. Ideo
nos p̄fitemur sibi totalit̄ subiectos. Ps.
Venite adorēz. P̄cidam⁹ aū deus. zc.
Rō: q̄ntū ip̄e ē dñs de⁹ n̄r. Horādū autē qz
dño r̄pali genu sinistra flectimus z plato
sp̄ualt dextz: qz p̄rās r̄pali p̄ sinistra: sp̄ua-
lis sō p̄ dextz sicut eo qz p̄rās r̄pali respicit
corp⁹: z sp̄ualis aiaz q̄ mlto portio ē corpe
ps aut portio dr̄ dextz sō aū ch̄im dñm
corp⁹ z aie q̄ z vtrūqz genu nob̄ dedit et
vtrūqz p̄ nob̄ i cruce fixū habuit: ambo ge-
nua flectere debem⁹. Exēplo salomōis q̄
orās deū vtrūqz genu figerat in terrā: vt
br. ij. Reg. vij. In his itaqz oib⁹ reueren-
tijs corporalib⁹ nos deo plenarie subiectos
eē ad p̄dēdū v̄ saluādū p̄fitemur q̄ntū dīcē-
tes cum ps. In manib⁹ tuis fortes mee.
Tertio i adoratiōe cōsiderāda ē corpa-
lis dispositio q̄ntū ad h̄rū capitalē. i. q̄ntū
ad caput velatōez v̄ denudatiōē. Et
d̄ h̄ sic dr̄ apls. j. Cor. xj. Volo autē vos
scire q̄ntū oīs viri caput ch̄i ē: caput autē
mulier⁹ viri: caput sō ch̄i de⁹. Omis vir
orās aut p̄phetas velato capite deturpat
caput suū. omnis autē mulier orans aut
p̄phetas non velato capite deturpat ca-
put suū. Nā si nō velat mulier tōdeatur
zc. seq̄tur. Vir quidē nō v̄z velare caput
suū q̄ntū imago z gloria dei est. Non em̄
vir ex muliere sed mulier ex viro zc. seq̄t
Ideo debet velamē habere mulier supra
caput p̄pter angelos zc. Ibidēz. Vos ipsi
iudicate: decet mulierē nō velatam orare
deū: quasi diceret: non. Ideo subdit. Nec
ipsa natura docet vos. Horādū aut quilib⁹
apli. Debet mulier velamē h̄re super ca-